

Fakamatala fakamuimui taha ki he tu'unga e 'Ea, 2023

'Okatopa ki Tisema

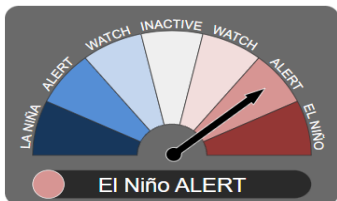
Tukuatu: 15 Sepitema 2023

Lekooti meihe ngaahi mahina kuo hili

'Aokosi 2023

- Na'e ma'olunga 'ihe 'avalisi 'ae 'uha 'ihe ongo Niuu, Vava'u mo Ha'apai (Vakai kihe tepile 'i lalo).
- Na'e ma'olalo 'ae 'uha 'ihe 'avalisi 'i Tongatapu.
- Koe 'avalisi 'oe mafana 'oe 'Ea na'e 22.6°C 'aia na'e momoko 'aki 'ae 0.9°C 'ihe 'avalisi.
- Koe momoko taha 'oe 'Ea na'e 12.5°C 'i Hango, 'Eua 'ihe 'aho 30.

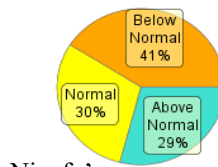
Koe ngaahi fua 'uha meihe mahina 'e 6 kuo hili, Ma'asi-'Aokosi 2023 (mm)						
	Ma'asi	'Epeleli	Me	Sune	Siulai	'Aokosi
Niufo'ou	328.0	259.6	362.0	153.8	232.2	153.2
Niuatoputapu	369.5	102.5	644.4	167.5	106.0	169.0
Vava'u	295.7	101.0	357.6	103	130.0	307.6
Ha'apai	221.6	110.6	338.8	113.5	99.5	109.8
Fua'amotu	295.5	296.7	75.5	86.8	60.9	77.4
Nuku'alofa	304.0	198.5	119.5	89.5	56.5	72.5
'Eua	380.5	281.5	142.8	66.2	49.6	110.0
Ma'olalo 'ihe 'avalisi		'Avalisi (angamaheni)			Ma'olunga 'ihe 'avalisi	

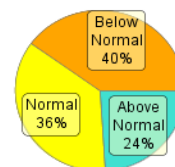
'Oku kei hoko atu pe 'ae fakatokanga ke tokateu ki he faha'ita'u El Niño, koe fakafuofua ke hoko 'ae El Niño 'i Septema ki Tisema. 'Ihe ngaahi faha'i ta'u tatau he kuohili, ko'ene kakato pe 'ae ngaahi faka'ilonga 'oe El Niño kuo 'iai 'ae 70% ia kuo 'osi hoko.

Koe mafana e fukahi tahi 'oku 'osi a'u kihe faka'ilonga 'oe El Niño pea koe fakafuofua 'oku 'omai 'ehe ngaahi me'afua 'oku fakafuofua 'e 'alu 'ae faha'ita'u El Niño koe ni 'o a'u kihe konga kimu'a 'oe 2024.

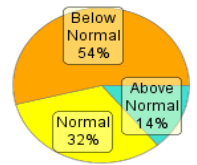
Fakafuofua kihe 'Uha mei 'Okatopa ki Tisema 2023

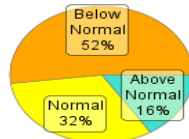
Niufo'ou:
603mm - 855mm

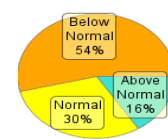
Niuatoputapu:
535mm - 746mm

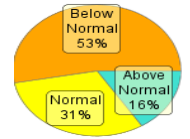
Vava'u: 383mm - 618mm

Ha'apai: 257mm - 441mm

Fua'amotu: 309mm - 445mm

Nuku'alofa:
294mm - 419mm

Fakafuofua kihe 'Uha mei 'Okatopa ki Tisema 2023

	Fakafuofua kihe 'uha	Faingamalie ihe % ke maólalo 'ihe 'avalisi mm	Faingamalie ihe % ke 'avalisi mm	Faingamalie ihe % ke ma'olunga 'ihe 'avalisi mm
Niufo'ou	Maólalo 'ihe 'avalisi	41% (<603)	30% (603 - 855)	29% (>855)
Niuatoputapu	Maólalo 'ihe 'avalisi	40% (<535)	36% (535 - 746)	24% (>746)
Vava'u	Maólalo 'ihe 'avalisi	54% (<383)	32% (383 - 618)	14% (>618)
Ha'apai	Maólalo 'ihe 'avalisi	52% (<257)	32% (257 - 441)	16% (>441)
'Eua	Maólalo 'ihe 'avalisi	54% (<309)	30% (309 - 445)	16% (>445)
Tongatapu	Maólalo 'ihe 'avalisi	53% (<294)	31% (294 - 419)	16% (>419)

Koe fakamatala 'Ea hoko 'e toku atu ia fakafuofua kihe uike 2 'o 'Okatopa pe ofi kiai.

Fakatokanga'i ange.

Koe fakamatala ni 'oku fa'u ia 'i he 'osi pe 'ae mahina kotoa hili hano tanaki mai e fakamatala mei he ngaahi 'ofisi vakai matangi 'i he 'otu Tonga ni. Lolotonga hono fakahoko 'ehe Potungaua 'a hono 'anlaiso mo fakapapau' 'ae ngaahi fakamatala kuo tanaki ke fa'u 'aki 'ae fakamatala ni, 'oku 'ikai ke fakapapau atu 'ae Potungaua kihe kakato moe tonu 'ae fakamatala ni pea 'oku 'ikai ke totonu keke falala kakato kihe ngaahi fakamatala ni. Koe ngaahi fakamatala ni 'oku 'oatu pe ke tokoni ki ho'o fai tu'utu'uni. He 'ikai ke 'iai ha kaunga 'ae Potungaua ki ha'o faitu'utu'uni pe ko ha mole, maumau pe mo'ua 'e hoko tupu mei ha'o ngaue'aki 'oe fakamatala ni. Ki ha'o toe faka'eke'eke fekau'aki moe fakamatala ni pea ke kataki 'o fetu'utaki mai ki he talekita 'oe Potungaua Vakai Matangi 'i he metstaff@met.gov.to pe koe puha 1380 pe koe telefoni: (676) 0800638, 7400062 ki ha toe fakaikiiki.